

Gökyüzü

Alp Akoğlu

Ejderha Zamanı

Yaz mevsiminin başlangıcı kabul edilen Haziran ayında, Yay, Akrep gibi yazın simgesi olan takımyıldızlar hâlâ yeterince yükselmiş değil. Buna karşılık, Çoban, Herkül ve Başak gibi ilkbahar takımyıldızları gözlem için oldukça iyi konumdalar. Bir de hiç batmayan takımyıldızlardan Küçük Ayı, Büyük Ayı ve Ejderha, bu ayın en iyi gözlenebilen takımyıldızları arasında. Bu takımyıldızlardan en belirgin olanı hiç kuşkusuz Büyük Ayı. Ancak, pek dikkat çekmeyen bir takımyıldız olan Ejderha, neredeyse başucumuzda yer alıyor. Bu nedenle, haziran ayı bu takımyıldızı gözlemek için iyi bir dönem.

Ejderha Takımyıldızı'nın şeklini bir ters "S"ye benzetebiliriz. Ejderha'yı gökyüzünde bulurken, öncelikle onun başını oluşturan dörtgenden başlamak yerinde

olur. Bu dörtgeni bulmak içinse, Küçük Ayı'nın kepçesinin kenarını oluşturan yıldızlarla Vega'nın arasına bakmanız yeterli. Takımyıldız, parlak olmayan yıldızlardan oluşsa da, bulunduğu bölgedeki yıldızlar daha da sönük olduğu için, onu tanımakta pek zorlanmazsınız. Ancak, ışık kirliliğinin yoğun olduğu kent merkezlerinde takımyıldızı görmek zor olabilir.

Ejderha'nın yıldızları arasında, birkaç çift yıldız yer alır. Bunlardan Epsilon (ϵ) Ejderha, birbirine yaklaşık 3 açı saniyesi uzaklıkta iki yıldızdan oluşur. Ne var ki, çifti ayırt etmek için orta büyüklükte bir teleskopla gözlem yapmak gerekiyor.

Ayırt etmesi daha kolay olan bir çiftse, Nü (η) Ejderha'dır. Bu yıldız, her birinin parlaklığı 4,8 kadir olan iki yıldızdan oluşur. Mu (μ) Ejderha'ysa, parlaklık değer-

leri 5,83 ve 5,80 kadir olan iki yıldızdan oluşur. Bu iki çifti bir dürbünle gözleyebilirsiniz.

Küçük dürbünler için güzel bir hedef olarak nitelendirebileceğimiz bir çiftse, Psi (ψ) Ejderha'dır. Bu çift, 5 ve 6 kadir parlaklık değerine sahip iki yıldızdan oluşur.

Mars'ın, Haziran ayı boyunca hem parlaklığı hem de görünür büyüklüğü artıyor. Gezegen bu ay, son 13 yıldır olmadığı kadar parlak olacak. Bildiğiniz gibi, Mars, bundan önce 1999 yılında Dünya'ya en yakın konumundan geçmişti. Ancak, bu sefer gezegene biraz daha yakın olacağız için, bize o zaman görüldüğünden yaklaşık %28 daha büyük görünecek. Ne var ki, gezegen en yüksek konumda olduğunda bile Güney ufkundan en fazla 23 derece kadar yükselecek. Bu, özellikle ışık kirliliğini etkilediği bölgelerde gezegeni gözlemek isteyen teleskoplu gözlemcileri etkileyecektir. Çünkü gezegen ufka oldukça yakın konumda yer alacak.

Mars, Haziran ayı başında, Güneş batıktan yaklaşık iki saat sonra doğu-güneydoğu ufkunun üzerinde yükselmiş oluyor. Gezegen, ayın 21'inde, Dünya'ya en yakın konumunda olacak; yine bundan bir hafta önce, ayın 13'ünde -2,4 kadirle en parlak durumunda olacak. Mars'ın yörüngesi tam anlamıyla dairesel olmadığından, gezegenin en parlak olduğu zaman ve Dünya'ya en yakın olduğu zamanlar farklıdır. Mars'ın, bize en yakın olduğu konumda, gezegenle uzaklığımız yaklaşık 67 milyon km olacak. Bu, bir önceki yakınlardan yaklaşık 19 milyon km daha yakın.

Mars'ın ufuktan yeterince yükselmesi, yukarıda da belirttiğimiz gibi, teles-

